

SMERNICE ZA PISANJE FILMSKE KRITIKE

Končna naloga filmsko-kritične šole je pisanje filmske kritike enega od filmov, ki si jih bomo ogledali na srečanjih. **Besedilo naj ne presega 4.000 znakov s presledki.**

Obvezni elementi:

- **podpis avtorice oz. avtorja:** lahko je na začetku (pod naslovom) ali na koncu.
- **naslov kritike:** to ni naslov filma, npr. *Rop brez plena* ali *Kritika / Recenzija filma Rop brez plena*. Naslov mora izražati bistvo kritičnega razmisleka na igriv, poveden, udaren način, potegniti bralca, ga zagrabit in prepričati v branje. Naslov ne sme zavajati.
- **uvodni del:** v uvodnem delu predstavimo, o čem pišemo - običajno prvič navedemo naslov filma in avtorja, predstavimo našo izhodiščno misel oz. tezo recenzije. V besedilo lahko vstopamo preko zgodbe, sloga, posameznega prizora, teme/motiva, uporabe filmskih izraznih sredstev, npr. barve, ritma, posameznih igralk oz. igralcev, razmerja med podobo in zvokom ...
- **osrednji del:** v tem delu razvijamo tezo z argumentacijskim lokom - naše ideje, misli o filmu podkrepimo na različne načine, predvsem z umestitvijo v kontekst (vprašanje avtorja/žanra/zvrsti/industrije ..., umestitev v obdobje, kulturno krajino, zgodovino/sodobnost filma). Našo misel lahko razvijamo skozi analizo prizorov, z izpostavljanjem specifične rabe filmskih izraznih sredstev v razmerju do vsebine oz. ideje. Povedno lahko analizo oz. kritiko razvijamo tudi s primerjavo oz. referencami na avtorjeva druga dela oz. dela drugih avtorjev. Pazimo, da osrednji del ni samo povzemanje vsebine - gre za kritično predstavitev filma skozi naš pogled, sintezo naših občutkov, misli, znanj, itd.
- **zaključek:** v tem delu se vrnemo k naši uvodoma zastavljeni tezi in argumentom v osrednjem delu - argumentativni lok povzamemo in sklenemo z vrnitvijo na izhodišče ali z odpiranjem razmisleka v naprej, z vprašanji, ki so se nam odprla med razmišljanjem oz. pisanjem in na katera trenutno še nimamo "prostora" (dejanskega ali metaforičnega, saj morda odpirajo povsem drugo temo) odgovoriti. Pozorni smo, da zaključek ni hitra in posplošena sodba, sklep, ki zbanalizira ves lok razmišljanja, npr. "*In zato je Rop brez plena mojstrovina brez primere*". Uvod in zaključek sta najpomembnejša dela teksta, saj ustvarjata vtis na bralca - pri pisanju bodimo pogumni, drzni, a iskreni tako do obravnavanega filma kot do samih sebe.
- **navajanje filmskih naslovov:** pri navajanju veljajo določena pravila, ki jih je treba upoštevati, gl. priložena navodila za citiranje.
- **citiranje:** besedilo lahko podkrepimo ali ilustriramo z argumentom, ki je citat iz drugega dela, lahko vstopimo v dialog z drugim kritičnim ali teoretskim tekstom - pri tem moramo upoštevati navodila za citiranje.
- **preverjanje dejstev:** pri navajanju podatkov bodimo natančni: preverimo ime avtorja (pravilen zapis), naslov filma (ali že obstajajo prevodi naslova v slovenščino), dejstva o filmu (pri tem je uporabna stran [IMDb](#) ali uradna spletna stran filma/press material)
- **slovnica in pravopis:** besedila gredo v lekturo, vendar je osnovno poznavanje jezika pričakovano tudi od piske oz. pisca. Pri tem si lahko pomagamo z različnimi jezikovnimi portali, kot so [Fran.si](#) (pravopis, slovarji), [Gigafida](#) (referenčni korpus za slovenščino), [Kontekst.io](#) (sopomenke). Težimo k slovenjenju filmske terminologije, izrazov in tujk (če obstaja beseda v slovenščini, mora biti raba tujke argumentirana - včasih jo lahko opraviči slog, vendar slog ne sme biti izgovor za lenobo pri iskanju

slovenske ustreznice). Ena od nalog filmske kritičarke oz. kritika je tudi razvijanje jezika o filmu in filmske terminologije v slovenščini (pri tem nam je v veliko pomoč *Filmski leksikon*).

- **slog pisanja ali etika vs. estetika:** ker je kritika subjektivno besedilo, nujno izraža pozicijo avtorice oz. avtorja. Besedilo seveda prežema tudi svojevrstna nota avtorjevega izraza - slog je gotovo ključen del mišljenja o filmu. Seveda pa želja po slogovnem presežku ne sme prevladati argumenta jasnosti, logičnosti in iskrenosti do obravnavanega dela. Pri tem se izogibamo rabi praznih besed oz. mašil (gl. seznam prepovedanih besed) oz. prenašanju puhlih fraz in stereotipov, ki jih rabimo samo zato, da napolnijo prostor. Pri pisanju torej ne bodimo leni, ampak razmislimo vsako besedo do potankosti. Zakaj jo uporabimo in ali bi bila boljša katera druga beseda? Bodimo v večnem dvomu in izzivajmo popolnost (ki pa je itak nedosegljiva, zato je pomembno najti tudi končno točko pisanja in pregledovanja besedila - običajno nam pri tem na pomoč priskoči rok oddaje besedila. Nasvet: super je, če besedilo pred oddajo prespimo - z jutranjo svežo glavo oz. z distance bolj jasno vidimo šibke strani in napake besedila).
- **pozicija izjavljanja:** filmska kritika je subjektivno besedilo, vendar moramo pri pisanju razmisliti o razmerju med uporabo nevtralnega *mi* in običajno zaznamovanega *jaz*.

Primer za jaz: "Recenzijo *Titana* (*Titane*, 2021, Julia Ducournau) pišem skoraj mesec dni po ogledu na Liffu. To omenjam, ker gre za odstop od lastne ustaljene prakse pisanja, pri kateri je film ali knjigo najboljše recenzirati, dokler so stvari še sveže."

Primer za mi: "Način, na katerega so spojeni različni elementi filmskega jezika: kamera, izbira planov in mizanscen, glasba, dialogi in dosledna izpeljava vlog igralske ekipe kot celote (nenavadno je, zopet, kako gre istočasno za film o posameznikih in pritajenem kolektivu z ne nujno skupnimi interesi), je dovolj, da lahko Brighton, četrto ulico označimo za tihega klasika. Gledamo ga lahko skozi prizmo omenjene delitve, obenem pa se uvršča v prepoznavno tradicijo južnoevropskega in vzhodnoevropskega postsocialističnega realističnega filma, ki ji črni humor ni tuj in bržčas predstavlja enega njenih vrhov."

- **žanr besedila:** pri pisanju upoštevamo, za kakšen tip besedila gre in v katerem mediju bo objavljeno: filmska kritika oz. recenzija/filmski esej/filmski intervju/poročilo s festivala oz. dogodka itd., objavljeno v dnevnem časopisu, specializirani, akademski publikaciji, na internetu To nujno vpliva na celotno besedilo, od izbire vstopne točke v kritiko, globine argumenta, do izbire besedišča itd.